

PART FOUR: TIBETAN-ENGLISH VOCABULARY

This complete vocabulary for the preceding text is intended as an aid to reading and not as a full dictionary. For verbs and words built from verbs the four forms, i.e. future, present, past, and imperative, are given from the 1964 Indian edition of the Tibetan verb book. Their irregularity in the inclusion or exclusion of the suffix "pa" results from usually following the form of the first appearance. Often separate meanings for nouns and adjectives formed from verbs are not given when the meaning is obvious from the meaning of the verb. The four verb parts are separated off by vertical lines and always follow the order of: future, present, past, imperative. When only three forms are given, the last, the imperative, is lacking.

VOCABULARY

ग

गार्वरव' [beginning-cycle] beginningless cyclic existence.

गव' pillar.

गुह्य' Sanskrit word for "body".

गुक्' all.

गुक्कस' [all-from] completely, thoroughly.

गुक्' Sanskrit word for jasmine.

गु' genitive particle: of, ', which. Also adjectival genitive, appositive genitive, and non-case usage as "but" and "and".

गु' instrumental particle: by, with. Non-case usage as "but" and "and".

गु' but, even, also.

गु' name of Nāgārjuna, the founder of the Mādhyamika.

गार' [difficult-deed] asceticism, difficult deed.

गार' difficult.

गार' white.

गार्व' [rare-superior-three] the Three Jewels, (tri-ratna).

དཀྱིལ་པོ་ rare.

center.

དཀྱིལ་རལྟར་ [center-circle] sphere, maṇḍala.

དུག་པ་ | དུག་ དུག་ དུག་ དུག་ དུག་ | agitate, stir.

བཀག་ ། དགག་ ། འགོག་ ། བཀག་ ། རྒྱག་ ། stop, negate, refute.

বগবৎসু honorific for kindness.

བཀའ་གདམས་ [word-advice] counsel, advice, name of
lineage traced to Atiśa, name of mansion.

བཀའ་སྤྲུལ་གྱི་ | བཀའ་སྤྲུལ་གྱི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་, [word-bestow]
honorific: say.

བཀར་བ་ ། དཀར་དགར་བཀར་དགར་ད། select, put aside,
separate.

ସମ୍ମାନ for ସମ୍ମାନ, ସମ୍ମାନ respect, respectful services.

བཀོད་བ་ ། དགོད་ རགོད་ བཀོད་ ཁོད་ ། state, establish, set.

ᐃᐅᐃ shining, beautiful, variegated.

name of a monastery.

वाशु.वा. | वाशु.रक्ष.वाशु.रक्ष. | wash, cleanse, ablute.

हृष्टः hunger.

बहुमन्त्रः । बहुमन्त्रं । बहुमन्त्रम् । read.

कु. condition, cause, minor cause, factor.

མྱེན་མེད་ moment, instant, period.

མྱེན་མེད་ star.

མྱེན་ fortune, luck.

མྱེན་པ་ share, portion, portion of good or bad fortune.

མྱེན་ body. Also honorific particle.

མྱེན་མེད་ [body-wash] honorific: bathing, washing, ablution.

མྱེན་མེད་ [body-color] color of body. Honorific: color.

མྱེན་མེད་ [body-shoulder] honorific: shoulder.

མྱེན་མེད་ [fortune-possessor] one who has fortune, the fortunate, a Bodhisattva.

མྱེན་པ་ །བཟང་མྱེན་པ་ཟངས་མྱེན་པ་། fill, fulfill.

མྱེན་ thirst.

མྱེན་ around, about, surrounding.

མྱེན་ refuge, protection. See མྱེན་པ་

མྱེན་མེད་ [bend- ?] cross-legged.

མྱེན་མེད་ [vomit-turn out] nausea.

མྱེན་ །མྱེན་མྱེན་། produce, grow, be born. As noun: birth, production.

མྱེན་ །བཟང་མྱེན་པ་ཟངས་མྱེན་པ་། generate, produce.

ཕྱེད་པ་ | ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེས། produce, grow, be born. As noun: man.

ཕྱོད་བ་ | བཕྱད་ཕྱོད་བཕྱདས་ཕྱོདས། guard, keep, sustain, protect.

ཕྱོག་ fault, fallacy.

ཕྱོད་བ་ | བཕྱད་ཕྱོད་བཕྱདས་ཕྱོདས། protect.

བརྟམ་པ་ desire, greed.

བརྟམ་པ་ aeon, (kalpa).

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། arouse, entreat.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། encircle, surround, revolve.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། guard, keep, sustain, protect.

བརྟམ་པ་ see previous word.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། generate, produce.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། inflict, use, send.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། arouse, stir, move.

བརྟམ་པ་ | བརྟམ་པ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ་བརྟམ། make, form, produce.

ཁ

ཁ་ mouth.

ཁ་ཐེང་། འཐེང་འཐེང་ཐེ། [mouth-open] blossom.

ཁང་ or ཁང་པ་ house, building.

ཁང་ཁྱིམ་ [house-home] house, home, residence.

ཁམས་ realm, type, element, (dhātu).

ཁས་སྒྲུངས་པ་། ལྟང་ལེན་སྒྲུངས་ལོངས། [by mouth-take] as-
sert, promise, accept.

ཁས་ལེན་ see previous word. Noun: assertion, acceptance.

ཁུ་ཁྱག་ [semen-blood] semen and blood, the initial embryo.

ཁུང་ཁུ་ [hole-small] a small hole.

ཁུངས་ source.

ཁོ་ན་ only, sole.

ཁོང་རྒྱ་ཁྱུང་པ་ [inside-to-enter] understand fully, get into
the mind fully.

ཁོམ་པ་ leisure.

ཁྱད་ attribute, particular.

ཐུང་རུ་བསང་ [particular-ly-kill] despise, not care about.

ཐུང་པར་ attribute, particular.

ཐུང་པར་ཅན་ [particular-possessing] special, extraordinary.

ཐུབ་པ་ fill, pervade, penetrate.

ཐུང་ honorific: you.

ཐུར་འཁོམ་ །འཐུར་འཐུར་ཐུར་ཐུར། [carry-value] ability to bear, capacity to do so.

ཐུང་ you.

ཐུག་ blood.

ཐུ་ throne.

ཐུང་ །འཐུང་ཐུང་ཐུང་ཐུང། lead, lead through. Noun: leader, instruction.

ཐུང་ཡིག་ [lead-letter] instructions.

ཐུས་ །བུ་འཐུང་བུས་ཐུས། wash, cleanse, ablute. Noun: washing, bathing, ablution.

ཐུས་ཐུང་པ་ [wash-perform] perform ablution.

ཐུལ་ shame, bashfulness.

མ་ཁའ་ space, sky.

མ་ཁའ་འགྲོ་ [sky-goer] dākinī, flying goddess.

མ་ཁས་ be skillful.

མཁས་པ་ wise man. Adj: wise, skillful.

མཐོན་པ་ |མཐོན་མཐོན་མཐོན་མཐོན་མཐོན་པ་| Honorific: know
Noun: wisdom.

འཁོར་ companion, retinue, attendant, repaying.

འཁོར་འདས་ for འཁོར་བ་དང་སྤྱི་དན་ལས་འདས་པ་
cyclic existence and nirvāṇa.

འཁོར་བ་ cyclic existence, (samsāra).

འཁོར་ལོ་ wheel.

འཁྱམས་པ་ |འཁྱམ་འཁྱམ་འཁྱམས་འཁྱམས་པ་| wander.

འཁྱེར་ |འཁྱེར་འཁྱེར་ཁྱེར་ཁྱེར་| carry, bear.

འཁྱུག་པ་ |འཁྱུག་འཁྱུག་འཁྱུགས་པ་| be disturbed, be angry,
fight.

འཁྱུལ་ error, mistake.

ག

ག་ལ་ཡོད་ [what-to-is] how could there be, where is.

གང་ what, who.

གང་དུ་ [what-in] in which, where.

གང་བ་ fill, filled up.

གང་བླ་ག་ [full-fall] person [i.e. one who is filled with the afflictions and thus has fallen into cyclic existence. However, not true of all persons because even a Buddha, for instance, is a person.]

གང་ཡང་ [what-even] any. With negative: not any.

གང་ཞིག་ [who-a] whoever.

གམ་ or, and, particle indicating question.

གར་ where. Literally: to what.

གི་ genitive particle: of, ', which. Also adjectival genitive, appositive genitive, and non-case usage as "but" and "and".

གིས་ instrumental particle: by, with. Non-case usage as "but" and "and".

གུར་ཁྱིམ་ [tent-home] abode, encirclement.

གཉམ་གསུམ་ཕྱི་ [hindrance-do] hindrance, stoppage, interference, prevention.

གོ་ particle indicating the end of a statement.

གོ་འཕང་ [place-height] position, rank.

གོ་བ་ understanding.

གོ་རྒྱུ་ [place-series] order, series, arrangement.

གོ་ངམ་ upper, superior, higher, emperor.

གོ་མཉམ་པ་ condition to, accustom to.

གོ་ལ་ clothing, cover.

གོ་ལ་བ་ covered, polluted.

གོ་ལ་མེད་ [covered-not being] non-polluted, not covered.

འི་ genitive particle: of, ', which. Also adjectival genitive, appositive genitive, and non-case usage as "but" and "and".

འིས་ instrumental particle: by, with. Non-case usage as "but" and "and".

ཁྱུང་པ་ | རྒྱུར་རྒྱུར་ཁྱུང་ཁྱུང་། become, be, change, transform, grow.

ཁྱེད་པ་ fame, renown.

ཁྱད་ cold.

ཁྱད་པ་ number, enumeration.

ཁྱད་པ་ཁྱེད་མེ་མོད་ [number-by-not-cut off] innumerable.

ཁྱད་པ་མེད་ [number-not existing] numberless, countless.

ཁྱེད་ defilement, obstruction, contamination.

ཁྱུང་ | རྒྱུང་རྒྱུང་ཁྱུང་རྒྱུང་། establish, exist, achieve.

ལྟོགས་ companion, friend.

ལྟོགས་བྱས་ [companion-done] help, aid, assist.

ལྟོགས་བམ་ [boards-what is gathered] book.

ལྟོགས་བུ་ page, label.

དགག་བྱ་ object negated, object stopped.

དགའ་བ་ happiness, joy, liking.

དགེ་འདུན་ [virtue-want] Assembly (saṅgha).

དགེ་འདུན་གྱུ་ Name of the first Dalai Lama.

དགེ་བ་ virtue.

དགེ་སྟོང་ [virtue-beggar] monk (bhikṣu).

དགོངས་པ་ honorific: thought, think.

དགོངས་འགྲེལ་ [thought-commentary] honorific: commentary.

དགོས་པ་ purpose, need, aim, must, should.

དགུས་པ་ be pleased.

དགུ་ enemy.

དགུ་བརྫོམ་པ་ [enemy-conqueror] Enemy-Killer (Arhan).

དགུམ་པ་ །དགུམ་འགྲེམས་བཀྲམ་ཁྲིམས། arrange, set out.

བཅི། །བཅི་བཅིད་བཅིས་བཅི།

do, perform.

བབྱང་བ། །བབྱང་འདྲན་བབྱངས་བློངས།

count, number,
calculate.

བབྱང་ཡས་ [number-lacking] numberless.

བབྱངས་ see two entries above.

བཏྲོད་པ། travel, go, walk.

མགོ། head, top, beginning.

མགོན་པོ། protector.

མགྱིན་པ། honorific: neck.

འགག་པ། །འགག་འགག་འགགས། stop, block, negate.

འགག་བྱ། object negated, object stopped.

འགའ་ཞིག། some.

འགའ་contradict.

འགའ་རྒྱུ། [contradict-condition] contradictory condition,
discordant condition.

འགོངས་པ། །དག་འགོངས་བཀྱང་ཁྱོངས། fill up, satiate.

འགོག་ཁྱུ། [stop-cause] object negated.

འགོད་པ། །དགོད་འགོད་བགོད་ཁྱོད། establish, set, state.

འགྱུར་། །འགྱུར་འགྱུར་འགྱུར་འགྱུར། become, be, change,
transform, grow.

འབྱུང་བའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ [change-of-suffering] suffering of
change, suffering of vicissitude.

འབྱོམས་པ་ | འབྱོམ་འབྱོམ་འབྱོམས་འབྱོམས་ | wander, rove,
walk about.

འབྱུང་ | འབྱུང་འབྱུང་འབྱུང་འབྱུང་ | achieve, establish, exist.

འགྲོ་ go. Noun: migrator, goer, type of being in the
desire realm (gati).

སྐྱ་ grow old, age, wear down.

སྐན་ old.

སྐྱོད་ excitement, distraction.

ཐུ་ཆེ་བ་ [extent-big] extensive, broad.

ཐུ་ཆེན་ [extent-big] extensive, broad.

ཐུ་མཆོ་ [extent-lake] ocean.

ཐུན་ ornament.

ཐུའ་པོ་ king.

ཐུའ་བ་ conqueror, epithet of Buddha (Jina).

ཐུས་ extensive, wide, full. Verb: increase, spread, further.

ཐུས་པར་ [extensive-ly] extensively, in detail.

ཐུ་ cause.

ཐུ་མཆོན་ [cause-sign] reason, cause.

ཆོད་ continuum, mental continuum, life continuum, Tantra.

ཆོད་ཀྱི་ [tantra-section] Tantras.

ཆོད་ཆོད་ continuum, mental continuum, life continuum.

ཆོད་ཅད་ཅེད་པར་ [continuum-cut-not be-ly] continuously,
without interruption.

ཆུ་ door, mode, gate.

ཆུ་ནས་ [door-from] from the point of view of, from the
approach of, through.

ཆུ་ལྟ་ illusion, especially those created by magicians.

ཆུ་ sound, term.

ཆུ་འགྲོ་ obstruction, defilement.

ཆུ་བྱ་ |བཟུང་ཆུ་བྱ་བཟུང་ཆུ་བྱ་| achieve, complete, attain.

ཆུ་བྱ་ see above.

ཆུ་བྱ་ |བཟུང་ཆུ་བྱ་བཟུང་ཆུ་བྱ་| proclaim, declare, shout
forth.

ཆུ་ལྟ་ lamp, light.

ཆུ་ལྟ་ |བཟུང་ཆུ་ལྟ་བཟུང་ཆུ་ལྟ་| liberate, save, free.

བཅུ་ hundred.

བཅུ་དྲུག་ eight.

བཅུ་ལྟ་ |བཅུ་ལྟ་བཅུ་ལྟ་བཅུ་ལྟ་| decorate, ornament.

ལྷན་ལྷན་ [lineage-possessing] lineaged.

འཁྱུང་བ་ indirect, lineaged.

འཇོག་པ་ |འཇོག་ཇོག་འཇོག་ན་ཇོག་ན། meditate.

འཇོག་ན་པ་ see above.

འཇོན་པ་ |འཇོ་ཇོ་འཇོན་ཇོན། rub on, stain, infect, defile.

འཇུལ་ |འཇུལ་ཇུལ་འཇུལ་ན་ཇུལ་ན། liberate, save, free.

འཇུག་ |འཇུག་ཇུག་འཇུག་ན་ཇུག་ན། achieve, complete, attain.

འཇུག་ན་ see above.

ང

ང' I.

ངག' speech.

ངང' nature, state, condition, sphere.

ངང་ནས་ [condition-from] from within the state.

ངང་ཚུལ་ [condition-way] state, condition.

ངད' strong aroma.

ངན' bad.

ངན་འགྲོ་ [bad-go] bad migration (kugati).

ངན་སོང་ [bad-went] bad migration, bad condition.

ངམ་ and, or, particle indicating question.

ངལ་ fatigue, weariness.

ཁྱུ་ལྗོན་ saffron, reddish-yellow.

ངེས་པ་ ascertain, determine. Adj: definite.

ངེས་འབྱུང་ for འཁོར་བ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
[cyclic existence-from-definite-ly-emerge] def-
inite emergence from cyclic existence, (nihsarana).

ངེས་ལེགས་ for ངེས་པར་ལེགས་པ་ [definite-ly-good] the
summum bonum, the highest boon, the definitely
good (nihsreya).

དོ particle indicating end of a statement. Face.

དོ་གནོད་ [face-be ashamed] be ashamed, unable to show one's face for shame.

དོ་བོ་ actuality, entity.

དོ་མཉམ་པ་ satisfaction, satiation.

དོ་རྒྱ་ with respect to.

དོ་སྔ་ན་ནས་ [side-from] from the side of, from the point of view of.

དོ་སྔ་འཇོག་ [side-grasp] identify.

དད་སྔ་ actual, real.

དད་སྔ་པོ་ phenomenon, thing.

དད་སྔ་སྡུ་ actually, really.

དད་སྔ་གཞི་ [actual-base] the actual thing.

མངའ་ womb.

མདོན་མཐོ་ for མདོན་པར་མཐོ་བ་ [very-high] High Estate, sublime state, High Type (abhyudaya).

མདོན་ཏུ་ཁྱུང་བ་ actualize, make manifest. Adj: manifest, evident.

མདོན་འདོད་ desire, attachment.

མདོན་པ་ be evident, be.

མདོན་སྡུག་ཏུ་ manifestly, evidently, directly.

ལྔ་ five.

ལོ་ལྔ་ former, early.

ལྔ་གསུམ་ spell, mantra, general word for tantra.

ལོ་མ་ formerly.

ལོ་ལྔ་ former.

ལོ་ལྔ་པ་ blue.

ལོ་ལྔ་འགྲོ་ [before-go] preparation, prerequisite.

ལོ་ལྔ་ལྔ་ former.

འཇམ་གསུམ་ |འཇམ་གསུམ་འཇམ་གསུམ་འཇམ་གསུམ་འཇམ་གསུམ་| praise.

འཇམ་ |འཇམ་ལྔ་འཇམ་ལྔ་ལྔ་| dedicate.

ཐ

ཐག་ particle indicating plural.

ཐན་ possessing, having, possessor.

ཐེ་ what, whatever.

ཐེ་ཐུབ་ [what-able] whatever one can, as much as possible.

ཐེ་འདྲ་ [what-like] whatever like, whatever, what like?

ཐེ་ནས་ཀྱང་ [what-from-even] in any case, by all means.

ཐེ་ཐུབ་ [what-able] whatever one can, as much as possible.

ཐེ་མ་འདྲ་ [what-not-fitting] how nice it would be!

ཐེ་རིགས་ལ་ [what-type] any, and either.

ཐེ་ཡོད་ [what-is] what is? whatever.

ཐག་ particle indicating imperative or "a".

ཐག་ཐར་དུ་ simultaneously, at one time.

ཐོང་ particle accompanying participle. And.

ཐོས་ཀྱང་ in any case, by all means.

ཐུང་ཟད་ [little-only] only a little, a little, any.

ནིན་ if it is asked (iti cet).

ནིས་ particle indicating quotation. Thus (iti).

ནིས་པ་ see above.

གནགས་པ་ love, be intimate with, apprehend.

གནིག་ one, same.

གནིག་ནིང་ oneness, just one, sameness.

གནིག་ལུ་ sole, only, lone.

གནེས་པ་ dear, precious.

གཙོད་པ་ |གཙད་གཙོད་བཙད་ཚོད། cut, decide, judge,
condemn.

བཙད་པ་ see above.

བཙས་པ་ together with, possessing, having.

བཙིངས་ |བཙིང་འཛིང་བཙིངས་ཚིངས། bind.

བརྩ་ ten.

བརྩགས་པ་ be intimate with, love.

བརྩད་ essence, animate being.

བཙོམ་ཐུན་འདས་ [conqueror-possessing-passed beyond]
epithet of Buddha: Bhagavān, Blessed One.

བཙོས་མ་ fabricated, artificial, made up.

རྩགས་ iron.

ཆ

ཆ་ part, pair.

ཆ་མེད་ [part-not exist] partless, indefinite.

ཆ་ཤས་ part, portion.

ཆག་ཆག་ sprinkly, wash.

ཆགས་ formed, having, desire.

ཆད་ cut off, annihilation (uccheda), nullification.

ཆད་པ་ see above.

ཆུ་ water.

ཆུ་ལྗོངས་ river, stream.

ཆུང་ small.

ཆུང་ཆུང་ small.

ཆུང་པ་ enter into.

ཆུང་མི་བྲལ་ not wasting.

ཆེ་ big, great.

ཆེད་དུ་ for, benefit.

ཆེན་པོ་ big, great.

ཆེན་ big, great.

ཆོག་ཤོས་ [enough-know] be content, be satisfied.

ཆོས་ religion, doctrine, phenomenon, practice, way,
attribute, (dharma).

ཆོས་ལྟུང་ [religion-protector] protector of the religion,
protector of the doctrine, (dharma-pāla).

ཆོས་གོས་ [religion-clothing] religious robe.

ཆོས་གྲྭ་ [religion-school] doctrinal college, religious
college.

མ་ཆེ་ |མ་ཆེ་མ་ཆེ་མ་ཆེས་མ་ཆེས་| go, come.

མ་ཆེ་མ་ tears.

མ་ཆེས་པ་ be, be there, exist. Also see two entries above.

མ་ཆེན་ superior, best.

མ་ཆོད་པ་ offer, revere, honor, please through offering.

འཆར་བ་ make, construct.

འཆར་ appear.

འཆི་བ་ death, dying.

འཆིང་བ་ bonds.

ཁོ་ what, how.

ཁོ་སྟེང་ as much as, as great as, as many as, however much, however many.

ཁོ་སྟེང་ [what-like] how, how.

ཁོ་ཙམ་ [what-only] however much, as much as, as great as.

ཁོ་བཞིན་ [what-like] like, as.

ཁོ་སྟེང་ [what-exist] as long as.

ཁོ་ particle indicating increase.

མཇུག་ |མཇུག་མཇུག་མཇུག་མཇུག་| meet, have an audience with.

མཇུག་ end.

འཇམ་ soft.

འཇམ་པ་ soft.

འཇམ་མགོན་ Mañjunātha, epithet of Tsong-kha-pa.

འཇམ་པའི་དབུལ་ Mañjughoṣa, a name of Mañjuśrī.

འཇར་མོན་ rainbow.

འཇིག་ |འཇིག་འཇིག་ཁིག་| disintegrate, destroy.

འཇིག་རྟེན་ [disintegrating-support] transient world,
world (loka).

འཇིགས་སྐུ་རྩུང་བ་ [frightened-as-fitting] frightful.

འརྒྱལ་རོགས་ [entry-shore] port, harbor.

འརྒྱལ་བ་ |གཞུག་འརྒྱལ་བརྒྱལ་ཆུག་ enter, begin.

འརྒྱལ་སེམས་ [enter-mind] attitudes or aspirations con-
joined with actual practice.

འརྒྱལ་སྒོམ་ [set-meditate] stabilizing meditation.

འཇོག་བ་ |གཞུག་འཇོག་བཞག་ཞོག་ set, assign, designate,
put, set aside.

རྒྱ་ master, lord.

རྒྱ་བཅུན་ reverend, venerable.

རྒྱ་ཆེར་གྱིས་ [naked-great-ly] nakedly.

རྒྱ་ after. Also

རྒྱ་འརྒྱལ་ [after-put] follower, suffix.

རྒྱ་ཐོབ་ [after-attain] subsequent attainment. For རྒྱ་སྐྱེ་
ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ [after-attain-wisdom] wisdom
after arising from contemplative equipoise
(prṣṭha-labdha-jñāna).

རྒྱ་སྐྱེ་མི་མཐུན་བ་ [after-to-not-agree] not concordant
with, not agreeable to.

རྒྱ་སྐྱེ་འཇོག་བ་ |གཞུང་འཇོག་བཞུང་ཞུངས་ [after-to-grasp]
follow, believe.

རྒྱ་སྐྱེ་བཞུང་བ་ retain, take care of. See above.

ཐེ་མཁུ་ཡི་རང་བ་ [after-to-mind-delight] admire, sym-
 pathize with, empathize with.

བརྟེན་ shine, glitter.

བརྟེན་པ་ །བརྟེན་ཅོད་བརྟེན་ཅོད། speak, say.

ཅ

ཅམ་ཐག་ stricken, exhausted.

ཅམས་ spoiled, defiled, corrupted, degenerated.

ཅམས་ལེན་ practice. See next entry.

ཅམས་སྤྱ་ལྷན་བ་ ། ལྷན་ལེན་ལྷནས་ལོངས་ ། [thought-to-take]
practice.

ཅལ་ཅིལ་ unclean.

ཅལ་བ་ ། ཅལ་ཅལ་ཅལ་ཅོལ་ ། lie down, sleep.

ཅི་མ་ sun, day.

ཅི་ཚོང་ a little, tiny.

ཅི་ཤུ་ twenty.

ཅི་ཤུ་ཅ་བདུན་ twenty-seven.

ཅིང་མཚམས་ gap between lives.

ཅིང་ itself, only. Particle abstracting a noun.

ཅིན་མོ་ sun, day.

ཅིན་རེ་བཞིན་ [day-each-like] every day.

ཅུང་ little, few.

ནི་ near, dear, intimate.

ནི་ལམ་ [near-path] quick path.

ནི་བ་ near, dear, intimate.

ནི་བར་ཁི་བ་ pacify.

ནིར་རམ་ livelihood, sustenance.

ནིར་ལེན་ object appropriated, contaminated.

ནེས་ bad, sin, evil, crime.

ནེས་ཅན་ [crime-possessing] criminal, evil one.

ནེས་བ་ bad, sin, evil, crime.

ནོན་ for ནོན་མོ་དཔ་ affliction (kleśa).

གཤིད་ sleep.

གཤིས་ two.

གཤིས་ཀ་ both.

གཤིས་བ་ second.

གཤེན་ relative, friend.

མནམ་ similar, equal, alike, same.

མནམ་བར་རྟོག་ །གཞན་རྟོག་བཞན་ཁོག་

[equal-ly-set]
compose mind for
meditation.

མཉམ་བཞག་ See above. Contemplative equipoise.

མཉེས་པ་ please, delight, be pleased, be delighted.

མེད་པ་ །བཟེད་མེད་བཟེས་ ? ། find, discover, get. Noun:
goods, property, profit.

མིན་ ear.

མེན་པ་ pleasant, sweet to hear, fame, renown, glory.

མུམ་ think, consider, imagine. Noun: thought.

མྱེགས་དུས་ [impurity-time] degenerate era, impure time.

མྱེགས་མ་ impurity, rotten.

མྱི་ heart, mind.

མྱི་ནང་ནས་ [heart-from] from the heart, wholeheartedly,
earnestly.

མྱི་པ་ essence, core, pith.

མེད་ as in རེ་མེད་ how much, however much.

མོམ་པ་ make even, make level, equalize. Adj: equal, even.

བཟེས་ །བཟེད་མེད་བཟེས་ ? ། find, discover, get.

བཟེན་བརྟུན་པ་ respect, reverence, veneration.

བཟོན་ །བཟོན་མེད་བཟོན་པ་བཟོན་པ་བཟོན་ད། deny, disavow falsely,
lie. Noun: lie.

བཟོན་མེད་དུ་ [deny-not exist-as] undeniably.

བརྟོན་བརྟུགས་ [གཞུགས་འཇུགས་བརྟུགས་ཐུགས་]

[lie-set] accuse falsely, assert falsely.

7

ཏ་ཐུ་ག་ཏ་

[thus-gone] or [thus-understood] epithet of a Buddha, one who has gone the way the Buddhas of the three times go, one who has understood things the way they are, Tathāgata.

ཏམ་ and, or, particle indicating question.

ཏུ་

accusative, adverbial accusative, dative, and locative particle: to, in, as, ly, at.

ཏེ་

continuative particle indicating there is more to come in the sentence sometimes setting off appositives and usually indicating there is another clause to the sentence.

ཏོ་

particle indicating period.

གཏད་སྟེ་

for གཏད་སྟེ་

[aim-place period] what is identified as the object perceived [in this case by the misconceiver of a self].

གཏན་ order, system.

གཏན་ནས་ utterly.

གཏན་མི་སྟོན་ utterly non-existent.

གཏན་ལ་ཕབ་ | དབབ་འབབས་ཕབ་པོལ་ | [order-to-settle]
settle, ascertain.

གཏན་ལ་འབབས་ see above.

གཏམ་དན་ [talk-bad] bad talk, evil report.

གཏེ་ཐུག་ ignorance, obscuration, mental darkness (moha).

གཏིང་ depth.

གཏིང་ནས་ [depth-from] from the depths, from the bottom of the heart.

གཏིང་ཚུགས་པ་ |གཟུགས་འདུགས་བཟུགས་ཚུགས།

[depth-penetrate] penetrate to the depths, deeply penetrate.

གཏོར་ treasure, store-place, treasury.

གཏོང་ལེན་ [give-take] giving (what is good) and taking (what is bad).

གཏོལ་མེད་ dubious, no certainty, not known.

བཏགས་པ་ |གདགས་འདོགས་བཏགས་ཐོགས། impute, designate, hang.

བཏང་ |བཏང་བཏོང་བཏང་ཐོངས། give, give away, send, let go.

བཏང་སྒྲིམས་ equanimity, even-mindedness, indifference.

བཏབ་ |གདབ་འདེབས་བཏབ་ཐོབ། offer, cast, throw, plant, put, set, give.

བཏུང་ |བཏུང་འཐུང་བཏུངས་ཐུངས། drink. Noun: anything for drinking.

བཏུད་ |བཏུད་འཐུད་བཏུད་འཐུད། bow, pay reverence, pay homage.

བཏྲེག་པ་ |གཏྲེག་འདྲེགས་བཏྲེག་ཐྲེག། raise, lift. (The example here is a variant of the past).

བཏོན་ |གཏོན་འདོན་བཏོན་ཐོན། cause to come out, expell, recite, take out.

རྟག་ཏུ་ [permanent-as] always, permanently.

རྟེན་ support, base.

རྟེན་འབྲེལ་ [depend-connect] dependent-arising, interdependence (pratītyasamutpāda).

རྟོག་པ་ thinker, thought, imagination, conceptualizer, conceptual.

རྟོགས་ |རྟོགས་རྟོགས་རྟོགས་རྟོགས་| realize, cognize, understand.

ཐོ་བ་ |བཞིན་ཐོ་བཞིན་ཐོ་བ་| view, look. Noun: viewing consciousness, viewer.

ཐོ་བུ་ like, for instance.

ཐོ་མཐོ་ཐུང་མེད་གོ་ས་ [look-say-even-what-purpose] what is the use of considering?

ཐོ་ཞོག་ |ཁམས་འཛོག་བཞག་ཞོག་ [look-set aside] set aside consideration, no use to consider.

ཐོར་ like, thus.

ཏུང་ omen, sign.

ཏུང་ fall. Noun sin, moral fall.

ཏུང་ནས་ [looking-from] with respect to, having relied, having depended.

ཏུང་ནས་ depend upon, rely upon.

ཏུང་ cushion, seat, mat.

ཏུང་ |བཞིན་ཏུང་བཞིན་ཏུང་བཞིན་| clean, polish.

ཏུང་ continuative particle indicating there is more to come in the sentence sometimes setting off appositives and usually indicating there is another clause to the sentence.

ཏུང་ཁར་ [top-mouth-to] on top of.

ཏུང་ཏུ་ [top-to] on top of, related with (like the possession of an attribute).

ཏུང་ |བཞིན་ཏུང་བཞིན་ཏུང་ཏུང་| adhere to, rely on, stay close to.

ཏུ་གཏོང་། give.

ཏུ་མང་། thousand.

ཏུ་སྒྲིབ་། empty, lacking.

ཏུ་རྒྱ་ཁག་། thousand.

ཏུ་སྒྲིབ་ཏུ་སྒྲིབ་། [empty-pure] clear emptiness.

ཏུ་སྒྲིབ་ཏུ་སྒྲིབ་ཏུ་སྒྲིབ་། [empty-pure-utter] utter clear emptiness.

ཏུ་གསུམ་། [thousand-three] thousand to the third power,
one billion.

ཏུ་བཤེས་། །བཤེས་པའི་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་། teach, show, demonstrate.
Noun: teacher.

ཏུ་བསྐྱེད་། power, force, strength.

བཤེས་ཏུ་། །བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་། analyze, investigate.

བཤེས་ཏུ་བཤེས་། see above. Sometimes used for
imputed, designated.

བཤེས་ཏུ་། །བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་། depend, rely, resort to.

བཤེས་ཏུ་བཤེས་། stable, firm.

བཤེས་ཏུ་། །བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་། view, look.

བཤེས་ཏུ་བཤེས་། །བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་ཏུ་བཤེས་། be born,
be full.

བཤེས་ཏུ་བཤེས་། see two entries above.

བཤེས་ཏུ་བཤེས་། [show-cause] that which is to be shown, should
be shown.

བསྟན་པ་ །བསྟན་མེན་བསྟན་མེན་།

teach, show, demon-
strate. Noun: teach-
ing.

བཟུན་པ་ compare with, accord with.

བརྟེན་པ་ །བརྟེན་ཟེན་བརྟེན་ཟེན་། adhere to, rely on,
stay close to.

བཟོད་ །བཟོད་ཟོད་བཟོད་ཟོད་། praise, laud.

ཐ

ཐ་དད་ different, separate, diverse.

ཐག་བཅད་ |གཅད་གཅོད་བཅད་ཚོད། [cord-cut] decide,
abandon, sever.

ཐང་ཐང་ as in ལ་ཐང་ཐང་ stretched flesh, strained
muscles.

ཐད་དུ་ directly in front.

ཐད་དྲང་ directly in front.

ཐབས་ skillful means (upāya).

ཐབས་ཤེས་ for ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ skillful means and
wisdom (upāya-prajñā).

ཐམས་ཅད་ all.

ཐམས་ཅད་མ་བློན་པ་ [all-knowing] omniscience, omniscient one
(sarva-jñā).

ཐར་པ་ liberation, emancipation (mokṣa).

ཐའ་མོ་ palm of the hand.

ཐིག་པ་ drop.

ཐིམ་པ་ |ཐིམ་ཐིམ་ཐིམ་ཐིམ། melt, dissolve, dissolve into
another object.

ཐུག་ |ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་ meet, meet back to, have source in.

ཐུགས་ heart, mind.

ཐུགས་ཀྱི་ heart, mind.

ཐུགས་རྒྱུ་ compassion, mercy.

ཐུགས་བརྗེ་བ་ [mind-love] honorific: love.

ཐུང་ short, brief.

ཐུན་ session, period.

ཐུན་མོང་ common, shared.

ཐུབ་པ་ Muni, short for Śākyamuni, conqueror (over the afflictions), able, capable.

ཐུབ་དབང་ for ཐུབ་པ་འཇིག་དབང་པོ་ King of Conquerors, epithet of a Buddha.

ཐེ་ཚོ་མ་ doubt, qualm.

ཐེག་པ་ vehicle (yāna).

ཐེབས་ plant, establish.

ཐོག་ཏུ་བབས་ །འབབ་འབབ་བབས་བོབས་། [top-on-fall]
descend on oneself,
befall oneself.

ཐོག་མ་ beginning, initial.

ཐོག་མ་མེད་པ་ [beginning-not exist] beginningless.

ཐོན་པ་ །འཐོན་ཐོན་ཐོན་པ་། come out, depart.

ཐོབ་ །འཐོབ་ཐོབ་ཐོབ་། get, attain.

ཐུགས་འདུག་ end, limit.

ཐུགས་རྒྱུ་འདུག་ [end-round] all round.

མཐའ་དག་ [end-s] all.

མཐའ་ཡས་ [end-lacking] infinite, limitless.

མཐར་ཐུག་ | ཐུག་ཐུག་ཐུག་ཐུག་

[to end-meet]
final.

མཐར་ཐྱིན་པ་ | ཐྱིན་ཐྱིན་ཐྱིན་ཐྱིན་

[to end-go] com-
plete, finish, per-
fect, reach to the
limit.

མཐར་མཇུག་ | མཇུག་མཇུག་མཇུག་མཇུག་

[to end-do] end,
finish, put an
end to.

ཕྱུ་ power, force.

ཕྱུན་ཕྱུན་ [concordant-cause] concordant circumstances,
conductive conditions.

ཕམ་ high, elevated.

ཕམ་བ་ high, elevated.

ཕམ་བརྒྱུན་ | བརྒྱུན་ཕམ་བརྒྱུན་ཕམ་བརྒྱུན་ | [high-pile] pile
on top of.

ཕམ་རྒྱུ་ [high-region] High Estate, lives of men and gods.

ཕམ་དང་བ་ | ཕམ་དང་ཕམ་དང་ཕམ་དང་ཕམ་དང་ | perceive, see.

འཐབ་པ་ | འཐབ་འཐབ་འཐབ་འཐབ་འཐབ་ | fight, quarrel, dispute.

འཐིབས་ | འཐིབས་འཐིབས་འཐིབས་འཐིབས་ | be covered, be darkened.

འཕྲུག་པོ་ thick, dense, strong.

ད

ད་ now, presently, nowadays.

ད་ལྟ་ now, present, nowadays.

ད་ལྟ་ད་ still, still more.

ད་རིང་ nowadays, at present.

དག་ །འདག་དག་དག་ purify, clean. Particle indicating plural.

དང་ and, or.

དང་པོ་ first.

དང་བ་ and དཔ་བ་ clear, pure.

དཔ་ས་ clean, pure, sparkling.

དད་པ་ faith, devotion.

དམ་ and, or, particle indicating question. Tight, firm, excellent, holy.

དམ་ཐན་ [promise-having] name of a deity who has promised to defend Buddhism.

དམ་ཚེས་ [excellent-doctrine] the excellent Doctrine, Buddhism.

དམ་པ་ excellent, holy.

དམ་པོ་ tight, firm.

དམ་ལྷོད་དེ་བ་ tightly, tenaciously.

དམ་ལྷོད་ལྷོད་ tightly, tenaciously.

དམ་ཚིག་ [promise-word] promise, vow.

དམ་ཚིག་ཅན་ [promise-word-having] one who has a promise or vow.

དམ་ཚིག་པ་ [promise-word-having] one who has a promise or vow.

དལ་ for དལ་བ་leisure.

དལ་འགྲོའི་རྒྱུན་ [gently-going-continuum] river.

དལ་ཁྱལ་ gently, quietly.

ཏུ་ accusative, adverbial accusative, dative, and locative particle: to, in, as, ly, at.

ཏུ་ for ཏུ་མ་ many, plural.

ཏུང་ conch.

ཏུང་འགྲོ་ [bent-go] animal.

ཏུབ་པ་ be fatigued, be tired.

ཏུལ་བ་ discipline.

ཏུས་ time, occasion.

ད་ that, continuative particle indicating there is more to come in the sentence sometimes setting off appositives and usually indicating there is another clause to the sentence.

དེ་ཙོ་ན་ནིད་ [that-only-ness] reality (i.e. emptiness) (tattva).

དེ་ནི་ད་ [that-ness or just] just that, Thatness, reality, (tattva).

དེ་ལྟར་ [that-like] like that, thus, just so.

དེ་དག་ [that-s] those.

དེ་ནས་ [that-from] then, from that.

དེ་བཞིན་ [that-like] like that, thus.

དེ་ཡང་ [that-also] furthermore, further.

དེ་སྟེན་ [that-exist] just so long.

དོང་དཔོན་ [move-master] captain, master.

དེས་ན་ therefore.

དེ་ particle indicating the end of a statement.

དོན་ meaning, object.

དོན་དུ་ [meaning-for] for the sake of, for the purpose of.

དོན་གཞིར་ for དོན་དུ་གཞིར་བ་ [meaning-for-see] seek, strive to procure.

དོན་མེད་དུ་མི་བཏང་བ་ གཏང་གཞིར་བཏང་ཐོང་པ།

[meaning -not exist-ly-not cast aside] not waste meaninglessly.

དོར་ ཁོར་འདོར་དོར་དོར་ད། discard, cast out.

རྒྱ་ག་ web, net-work, lattice.

རྒྱ་ཁ་ fierce, violent, terrible.

བྲངས་ |བྲང་འབྲེན་བྲངས་བྲོངས་| draw, pull, conduct, induce.

བྲན་པ་ |བྲན་བྲན་བྲན་བྲན་| remember, be mindful of.
Noun: mindfulness, memory.

བྲཱི་ odor, smell.

བྲཱི་མ་ stain, contamination, taint.

བྲིན་ kindness, grace.

བྲུག་ six.

བྲོད་ heat, warmth.

བཀའ་མ་ seat, cushion.

བཀའ་བ་པ་ |བཀའ་བ་འདེབས་བཀའ་ཐོབ་| put, sow, plant, set,
offer, give, cast.

བཀའ་མ་ས་པ་ |བཀའ་མ་ས་འདོམས་བཀའ་མ་ས་འདོམས་| advise, coun-
sel.

བཀུག་མ་ umbrella.

བཀུང་ |བཀུང་བཀུང་བཀུང་བཀུངས་| be tormented, be scorched,
desire, long for.

བཀུལ་ལུ་ |བཀུལ་འདུལ་བཀུལ་ཕྱུལ་དུ།| trainee, disciple,
Verb: tame, discipline, subdue.

བཀྟོན་ |བཀྟོན་འདྲོན་བཀྟོན་ཐོན་ཐོན་དུ།| cause to come out, ex-
pell, recite, take out.
Noun: evil spirit caus-
ing disease, possession
(as by a devil).

བདག་ self, I (ātman).

བདག་གི་ mine, my.

བདག་ཅིང་ [self-ness] nature, entity.

བདག་མེད་ [self-not exist] selfless, selflessness.

བདག་འཇིག་ for བདག་རྟུ་འཇིག་པ་ | གཟུང་འཇིག་བཟུང་ཟུང་ས།
[self-as-grasp] conception of a self, con-
ceiver of a self, apprehension of a self,
apprehender of a self.

བདུག་ཐེས་ | བདུག་བདུག་བདུག་ས་བདུག་ས། [burn-incense]
burning incense.

བདུད་རྩི་ [devil-crush] ambrosia, nectar (amṛta).

བདུན་ seven.

བདེ་བ་ happiness, bliss, joy.

བདེ་བར་གཤེགས་པ་ | གཤེགས་གཤེགས་གཤེགས་གཤེགས་།
[happy-ly-went] one who went to bliss, an epithet
of a Buddha.

བདེ་ལྡན་ easily, happily.

བདེ་གཤེགས་ see two entries above.

བདེན་གྱུང་ for བདེན་པར་གྱུང་པ་ [true-ly-established]
truly existent, truly
established.

བདེན་པ་ truth, reality, what exists the way it appears.

མདུན་ front, fore part.

མདོ་ sūtra, short sentence, axiom.

མདོར་བསྐྱུས་ | བསྐྱུས་བསྐྱུས་བསྐྱུས་། [short-into-gathered]
short form, condensation.

མདོར་ན་ in brief, in short.

འདབ་མ་ petal, leaf.

འདར་ |འདར་འདར་འདས། pass away, go beyond.

འདས་ 'see above. Short for རྒྱ་དཀ་ལས་འདས་པ་
[sorrow-from-passed]
Nirvāṇa.

འདས་པ་ see two entries above. Past.

འདི་ this.

འདི་གཉིས་ these two.

འདི་ལྟ་བུ་ [this-like] like this, thus.

འདུ་ |འདུ་འདུ་འདུས་འདུས། collect, assemble.

འདུ་ཁྱེད་ [assemble-make] assemble, make, act. Noun: activity.

འདུག་ is, are.

འདུན་མ་ wish, goal, aim.

འདུལ་ |གཏུལ་འདུལ་བཏུལ་ཐུལ་ད། tame, discipline, subdue.

འདུས་བྱས་ |འདུ་འདུ་འདུས་འདུས། [assembled-made] that
which is produced de-
pendent on an aggrega-
tion of causes, product.

འདུས་མ་བྱས་ [assembled-not-made] non-product.

འདེབས་པ་ |གཏེབ་འདེབས་བཏེབ་ཐེབ། put, sow, plant, set,
offer, give, cast.

འདོད་ཁམས་ [desire-realm] desire realm (kāma-dhātu).

འདོད་ཆགས་ [desire-attachment] desire, lust, attachment.

འདོད་པ་ desire, wish.

འདོན་ །གདོན་འདོན་བཏོན་ཐོན། cause to come out, expell, recite, take out.

འདོམས་ །གདམས་འདོམས་གདམས་འདོམས། advise, counsel.

འདོར་ །དོར་འདོར་དོར་དོར། discard, cast out.

འདྲ་ likeness, like, similar, image.

འདྲ་འདྲ་ཞིག་འདྲ་ག་ [like-like-a-is] seem to be, appear to be.

འདྲེན་པ་ །དྲང་འདྲེན་དྲངས་དྲོངས། draw, pull, conduct, induce.

ཕྱི་ particle, atom, smallest particle, dust.

ནུ་རྩེ་ vajra, adamantine.

ནུ་རྩེ་འཆང་ [vajra-holding] Vajradhāra, the highest tantric deity.

ཕྱིང་བ་ །ཕྱིང་ཕྱིང་ཕྱིངས། rise, get up, flow, suffice.

ཕྱོག་པ་ possessing, having, possessor.

ཕྱོག་པ་ turn away from, change, come back.

ཡུང་ or ཞེ་ཡུང་ hate, anger.

ལྷོག་ for ལྷོག་པ་ sin, moral wrong-doing.

ལྷོག་ for ལྷོག་བསྐུལ་ suffering, misery, torment.

ལྟན་པ་ attractive, nice, beautiful.

ཤི་ continuative particle indicating there is more to come in the sentence sometimes setting off appositives and usually indicating there is another clause to the sentence.

ལྟོ་པོ་ trunk of a tree.

ལྟོ་ |བལྟ་ལྟོ་བལྟ་ལྟོ་ stay, reside, sit, stop, dwell.

ལྟོ་ |བལྟ་ལྟོ་བལྟ་ལྟོ་ tie, bind, fasten. Noun:
vow, obligation.

བརྟེན་འཆར་ |བརྟེན་རྟེན་བརྟེན་རྟེན་ |བརྟེན་འཆར་བརྟེན་ལྟོ་
[beat-make] torment.

བརྟེན་བརྟེན་ [swollen-having] swollen, bursting, bubbly.

བལྟ་ལྟོ་ see three entries above.

བལྟ་ |བལྟ་ལྟོ་བལྟ་ལྟོ་ collect, conclude, gather.

བལྟ་བ་ see above.

བལྟ་ལྟོ་ see above.

ན

ན' accusative, dative, and locative particle: to, in, as, at. Non-case usage as: if.

ན' for ན་བ' be sick, be ill, pain.

ན་ཚི [pain-hot] pain, ache, illness, sickness.

ན་བཟའ' clothing, clothes, dress.

ནགས་ཀྱི་ཚེའི་ [forest-of-grove] forest.

ནང' inside, interior, house.

ནང་ནས་ [inside-from] from among, from inside.

ནད' disease, illness, sickness.

ནན་ཏན་དུ' earnestly, ardently.

ནམ' and, or, when, time.

ནམ་མཁའ་ space, sky.

ནམ་ཞིག་ at the time, when.

ནམ་ཡང་ ever. With negative: never.

ནས་ ablative particle: from, than. Particle accompanying particle.

ཁྱེས་པ་ power, ability, capacity.

ན་ particle indicating the end of a statement.

ན་ wealth, riches, mistake, error.

ན་ essence, pith, important point, essential.

ན་ dwell, abide, remain, last, stay. Noun: situation, place, abode, topic, object.

ན་ སྐབས་ state, condition, opportunity, temporary state.

ན་ ཁང་ [dwell-house] dwelling, room where one is staying.

ན་ ཚུལ་ [abide-way] way of being, mode of existence, way things are, state of things.

ན་ རྒྱལ་ [abide-system] way of being, mode of existence, way things are, state of things.

ན་ ashamed.

ན་ harm, injure. Noun: harm, injury.

མ་ན་བ་ །མ་ན་མ་ན་མ་ན་། suffer, be tormented.

མ་དཀར་ [very-white] very white.

མ་གྲངས་ synonym, aspect, enumeration, form.

མ་ཐུབ་ [very-conqueror] complete victory, conqueror.

མ་དག་ [very-pure] very pure, complete.

མ་ལྷོད་ Vairocana.

མ་པ་ aspect, form.

ནུམ་པར་དག་པ་ [very-pure] very pure, complete.

ནུམ་རྟེན་ [diverse-play] sport, play, activities.

ནུམ་ཤེས་ [diverse-know] consciousness, knower.

ནུམ་ས་ particle indicating plural.

ནུ་རུའྲ་ [tranquillity-receive] yoga, one who has calmed the mind and attained the ability to analyze phenomena.

ནུ་ various, varieties, nose.

ནུ་མེད་ས་ [various-collection] various, variegated.

ནུ་ appear, perceive, illuminate. Noun: appearance, light.

ནུ་པ་ mucus of the nose.

ནུ་ extremity, end.

ནུ་མེད་ extremity, end.

ནུ་ vessel, environment.

འཇུག་ས་པ་ |འཇུག་ཕྱིན་འཇུག་ས་ཕྱིན་ས་| carry, take up, grasp.

པ

པད་ for པད་མ་ transliteration of Sanskrit: padma, lotus.

པཎ་ཁྱ་ [paṇḍita-hat] scholar's hat, hat of a paṇḍita.

པུ་ནི་ book.

པོ་ནི་ book.

དཔག་ཏུ་མེད་པ་ [measure-as-not exist] immeasurable.

དཔག་བསམ་གྱི་ལྗོངས་པོ་ [measure-think-of-trunk] wish-granting tree.

དཔར་མོ་ hero, intrepid person.

དཔར་ལོ་རྩེ་རྩེ་ [hero-vajra] name of a lama.

དཔལ་ glory, fortune, luck.

དཔལ་ལྡན་ [glory-possessing] glorious.

དཔྱད་སྒྲུབ་ [analyze-meditate] analytical meditation.

དཔྱད་ |དཔྱད་དཔྱད་དཔྱད་དཔྱད་| analyze, investigate, examine.

ལྷུངས་པ་ |ལྷུང་ལྷུང་ལྷུངས་ལྷུངས་| abandon, give up.

ལྷེན་ལྷེན་ལྷེན་ད་ལྷེན་ད། increase, augment.

ལྷོས་ incense, perfume.

ལྟོ་ | ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ | enjoy, make use of, practice,
perform.

ལྟོ་ལྟོ་ [eye-before] before the eyes, in the presence of.

ལྟོ་ལྟོ་ | ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ | invite.

ལྟོ་ generalality, all.

ལྟོ་ crown of head.

ལྟོ་ in general.

ལྟོ་ | ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ | enjoy, make use of, practice,
perform.

ལྟོ་ལྟོ་ | ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ | send forth an emanation.
Noun: emanation.

ལྟོ་ | ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་ | spread, go out, proceed.

པ

པ་ father.

པ་རྟོ་ལ་ other, next, the other side.

པ་རྟོ་ལ་རྟུ་བྱེན་པ་ [other side-to-went] that which has
gone beyond cyclic existence, Per-
fection (pāramitā).

པངས་ loss.

པན་ help, benefit, be of use.

པན་ཆད་དུ་ beyond, from here on.

པན་འདོགས་པ་ |གདགས་འདོགས་བདག་པ་ཐོགས་|

པར་བྱེན་དུག་པོ་ administer help, do benefit, help.

[beyond-gone-six] the six Perfections.

པལ་ཆེར་ mostly, usually, many.

པུང་པོ་ pile, aggregate, category (skandha).

པུན་ཚོགས་ or པུན་པུན་ཚོགས་པ་ perfect, complete,
marvelous, sublime,
perfection, marvel.

པུར་མ་ powder.

པུལ་བ་ |དབུལ་འབུལ་པུལ་པུལ་ད། offer, present. Noun:
offering, present.

པོ་བླང་ palace, mansion.

ཕོག་ |དཔོག་འཕོགས་ཕོག་ཕོག་ strike, affect, touch, give.

བྱག་ honorific: hand, salutation, reverence.

བྱག་བདར་ |བདར་བདར་བདར་བདར་ sweep, dust.

བྱག་འཚིམ་ bowing down, homage, salutation.

ཕྱེ outside, outer.

ཕྱེ་ |དབྱེ་འབྱེད་ཕྱིས་ཕྱིས། wipe. Noun: wiping.

ཕྱི་མ་ later, subsequent.

ཕྱིན་ཅི་མཁོག་པ་ |ཁོག་ཁོག་ཁོག་ཁོག་ right, non-inverted, correct.

ཕྱིན་ཅི་ཁོག་པ་ wrong, inverted, incorrect.

ཕྱིན་ཆད་ since, since that time, ever since.

ཕྱིར་ again, back, outside, because of, on account of.

ཕྱིར་དུ་ for the sake of.

ཕྱིས་ |དབྱེ་འབྱེད་ཕྱིས་ཕྱིས། wipe.

བྱུང་བ་ |དབྱུང་འབྱེན་བྱུང་བྱུང་། cast out, throw away, banish, root out.

ཕྱེ་མ་ powder, dust.

ཕྱོགས་ direction, bias, quarter, side.

ཕྱོགས་མེད་ [bias-not exist] without bias, without partisanship.

ཕྱོགས་མཆིམས་ directions and intermediate directions.

སྒྲ་མོ་ subtle, fine, thin.

སྒྲག་རྩྱག་ jealousy, envy.

སྒྲད་ |རྒྲད་རྒྲད་སྒྲད་ཕྱོད་| meet.

སྒྲེང་བ་ garland, rosary, series.

རམགས་པ་ Superior, one who has risen above the ordinary.
(Aryan).

རམེན་པ་ |རམང་རམེན་རམངས་རམེན་| fling, throw,
impell. Noun:
impetus.

རམེལ་ |རམེལ་རམེལ་རམེལ་རམེལ་| increase.

རལྱག་ |རལྱག་རལྱག་རལྱགས་ཕྱོགས་| sweep.

རལྱར་ |རལྱར་རལྱར་ལྱར་ཕྱོར་| lift up, hold aloft.

རལྱེན་ལས་ deed, affair, work.

རལྱོག་པ་ |རལྱོག་རལྱོག་ལྱོགས་ལྱོགས་| deprive, rob, run
away with.

རལྱོར་ |རལྱོ་རལྱོ་རལྱོར་རལྱོར་| spread, diffuse, emanate.

བ

བ་ལྷ་ little hairs of the body.

བག་ཆགས་ latency, dormancy, predisposition, tendency.

བག་ཡིད་ aware, conscientious, conscious.

བབས་ །འབབ་བབས་བབས་ཐོབས་ descend, fall down, move downward.

བཅ་ and, or. Particle indicating question.

བར་གཅོད་ །གཅད་གཅོད་བཅད་ཆོད་ [between-cut]
interfere, hinder.
Noun: hindrance,
interference.

བར་དུ་ between, until.

བར་མ་ neutral, intermediate.

བེ་ཤོ་རྒྱ་ནག་ Sanskrit: purification.

བུ་ son.

བོ་ particle indicating end of a statement.

བྱ་བ་ །བྱ་བྱེད་བྱས་བྱས་། deed, doing, action, do. Indicator
of object of a verb.

བྱང་ purify, cleanse.

བྱང་ཆུབ་ [purified-realized] enlightenment (bodhi).

བྱང་སེམས་ for བྱང་ཆུབ་སེམས་པ་ [purified-realized-intent-
on] one intent on full en-
lightenment, Bodhisattva.

བཅས་ for བཅས་པ་ love.

བས་ |བཅེད་བས་ཐོས། do, act, perform.

བེདར་ sweeping.

བིར་ lethargy, sunk.

བིརས་ general, all.

བེན་བེས་བཞུག་པ་ |བཞུག་ཞོན་བཞུགས་ཞོནས།
empower, bless.

བུག་པ་ |བུག་འབུག་བུགས་བུགས། anoint, apply a salve.
Noun: salve, ointment.

བུང་བ་ |འབུང་འབུང་བུང། arise, come forth, emerge,
appear.

བྱེ་བ་ for བྱེ་བ་ |དབྱེ་འབྱེད་བྱེ་བུས། open. Noun: ten
million.

བྱེ་བྱག་ special, particular.

བྱེད་པ་ |བྱེ་བཅེད་བས་ཐོས། do, act, perform. Noun: agent,
instrument.

བྱོན་པ་ |འབྱོན་འབྱོན་བྱོན་ཕྱོན། come, arrive.

བྲལ་བ་ |འབྲལ་འབྲལ་བྲལ། lack, separate from.

བྲེད་ཆགས་སྒྱུ་ [series-formed-ly] continuously.

བྲེས་པ་ |? འབྲེ་བྲེས་བྲེས། spread out, enveloped.

ཐུ་བུ་བྱུང་ for ཐུ་མའི་བུ་བྱུང་ lineage of lamas.

ཐུ་ན་མེད་པ་ [high-to-not exist] unsurpassed, none higher.

ལྷི་མ་ [high-not or high-mother] lama (none higher).

ལྷི་མེད་ for ལྷི་ན་མེད་པ་ unsurpassed, none higher.

ལྷི་རྩེ་ canopy.

ལྷིང་བ་ ལྷིང་ལེན་ལྷིང་ས་ལོང་ས། take, receive, adopt.

ལྷིང་དོར་ ལོར་འདོར་དོར་དོར་ད། adopt and discard.

ལྷིང་ས་ see two entries above.

ལྷོ་ mind, intellect, intelligence.

ལྷོ་ལྷན་ [intelligence-possessing] the intelligent, the wise, an epithet of Bodhisattva.

ལྷོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་བསྟན་པ་རི་ཉི་མ་ [mind-good-glory-possessing-teaching-of-sun] the name of the author, the fourth Panchen Lama.

དབང་ power, consecration.

དུ་ honorific: head.

དུལ་བ་ ལུལ་འུལ་ཕུལ་ཕུལ་ད། offer, present.

དུལ་ center, middle.

དཔེན་པ་ solitude, solitary place.

དཔེན་ས་ [solitude-place] name of a famous yogi.

དབྱངས་ tone, melody, vowel.

དབྱིངས་ sphere, space, element.

དེ་ལྟེ་ །དེ་ལྟེ་རེ་ལྟེ་ཕྱེ་ཕྱེས། divide, open, differentiate.

དེ་ལྟེ་ན་བཅོས་ [dissension-make] dissension, punishment, trouble.

རབ་ད་ make effort, make exertion.

རབ་འཁྱིལ་ only, solely, alone.

རབ་ར་བ་ །རབ་ར་རབ་ར་རབ་ར་རབ་ར། burn, blaze, catch fire.

རྒྱུ་མ་ལྷ་ག་ one hundred thousand.

རྒྱུ་ལ་ །དུ་ལ་རྒྱུ་ལ་ལྷུ་ལ་ལྷུ་ལ། offer, present.

རལ་བ་ །དབ་རལ་བ་ལབ་ལོབ། settle, cast down, cause to descend, fall.

རལྱེ་ །དུ་ད་རལྱེ་ལུ་ལུ་ལུ། take out, remove, root out.

རྒྱུད་ །རྒྱུད་རྒྱུད་རྒྱུད། arise, come forth, emerge, appear.

རྒྱུད་གནས་ [arise-place] source, place of origin.

རྒྱུད་བ་ see two entries above. Noun: arising, creature.

རལྱེ་ or རལྱེ་ལ་ fortune, treasure, acquisitions.

རལ་ །རལ་རལ་རལ་རལ། lack, separate from.

རལ་ལྷུ་ fruit, effect, result.

རལ་ །རལ་རལ་རལ་རལ་རལ། join, relate, connect, become connected.

རྒྱུ་ལྷོ་ [wave-center] whirlpool.

ལྷན་ inside, interior.

ལྷ་ | ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ wash, purify, practice.

ལྷ་ see above.

ལྷ་ | ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ join, apply, affix, connect,
prepare, establish.

ལྷ་ | ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ give, bestow.

ལྷ་ see above. Noun: gift, present, alms, donation.

ལྷ་ see three entries above. Noun: application, exertion.

མ

མ་ mother. Particle indicating negative.

མ་གཏོགས་ [not-include] not including, except.

མ་མཐའ་ [low-limit] at the least.

མ་ཚཱ་བ་ [not-mistake] without mistake, without error.

མ་ཟད་ [not-exhausted] not only, not just.

མ་འོངས་པ་ [not-come] future, yet to come, not come yet.

མ་ཤམ་ [low-class] low class, vulgar.

མ་རྒྱུ་བ་ [not-know] ignorance, misconception, misconceiver, misapprehension, misapprehender.

མ་ལུས་ [not-remain] none remaining, all, no exception.

མང་ many.

མཆོལ་ maṇḍala, mystic circle.

མཁའ་ཁྲི་ precept, religious advice, instruction.

མཁ་ and, or. Particle indicating question.

མར་མེ་ [butter-fire] lamp, butter lamp.

མེ་ man, human. Particle indicating negative.

མེ་ཕྱེད་ [not-divide] undivided.

མེ་གཅིང་ [not-clean] the unclean, unclean.

མེ་ཟད་ །རེད་རེད་ཟད། [not-exhaust] inexhaustible,
not only.

མེ་ལྷ་ །བལྷ་ལྷ་བལྷ་ལྷ་། [not-deceive] undeceived,
inevitable.

མེ་བལྷ་ see above.

མེ་གཤེད་ eye.

མེ་དང་ name, designation.

མེ་མ་དང་ not be.

ལྷ་རྒྱལ་ pearl.

ལྷ་མེད་ [end-not exist] endless, limitless, boundless.

ལྷ་མ་དང་ darkness, obscurity, gloom.

མེ་ fire.

མེ་རྒྱལ་ flower.

མེད་ not exist, not be.

མེད་མ་མཐའ་ [non-existence-limit] extreme of non-existence.

མོ་ female, woman. Particle indicating the end of a statement.
Feminine particle.

མོད་ but, though.

མེས་པ་ faith, devotion.

སྤྲོད་པ་ལས་འདས་པ་ [sorrow-from-passed] nirvāṇa.

ལྷོད་ཏུ་ quickly.

ལྷོད་པ་ hurry, pass quickly. Adv: quickly.

མྱོད་ |མྱོད་མྱོད་མྱུངས་མྱོངས། experience, undergo, enjoy.

དམར་པོ་ red.

དམར་མེར་ [red-yellow] reddish-yellow, orange.

དམིགས་|དམིགས་དམིགས་དམིགས་དམིགས་| apprehend, be aware of.

དམིགས་པ་ see above. Noun: object of awareness, object, imagination, visualization, apprehension.

མྱོད་སྤྲོད་ delusion, ignorance, obscuration.

མེན་ black, dark.

མེན་རྒྱུ་ dark, darkness.

མེད་ལྷོད་ fantastic, extraordinary.

མེན་ medicine, drug.

མེན་ ripen, fructify. For མེན་མ་ eye-brow.

མེན་ |མེན་མེན་མེན་མེན་| wish, admire, pray, aspire.

མེན་ལམ་ [wish-path] prayer, supplication.

མེད་མེད་མེད་མེད་ | འཕྱེད་ཕྱེད་འཕྱེད་ཕྱེད་ |

[aspire-mind-generate] generate the attitude of aspiration (to full enlightenment).

ཆེན་ཆེན་ཆེན་ཆེན་ |

be insane, be crazed, be mad.

འདྲ་བ་ | འདྲ་བ་འདྲ་བ་འདྲ་བ་ |

speak, utter, say, advocate, propound.

འདྲ་བ་འདྲ་བ་ see above. "It is said" (ucyate).

ཏ

ཏིམ་ only, just.

ཏོང་ཁ་པ་ name of the author of the basic text, the founder of the Dge-lugs-pa sect.

གཏང་ clean, pure.

གཏུག་དོར་ crest protrusion.

གཏོལ་ principal, main, chief.

བཅིལ་ |བཅིལ་འཚོལ་བཅིལ་ད་འཚོལ་| seek, look for, make search.

བཅིས་པ་ |བཅིའ་བཅིའ་བཅིས་| be born, bear, bring forth.

བཏུགས་ |གཏུགས་འཏུགས་བཏུགས་ཚུགས་| plant, establish, set, penetrate.

བཏུན་མོ་ a woman of rank, queen, wife.

བཏོམ་ purified substance, purified.

བཏོན་རྩ་ jail, prison.

རྩ་བ་ root, fundamental.

རྩ་ཚིག་ [root-word] basic text, root text.

རྩོག་རྩོག་དུ་ [point-one-ly] one-pointedly, single-mindedly.

རྩེ་མོ་ point, top, peak, summit.

སྒྲུབ་ endeavor, make effort, exert.

བརྩེ་བ་ |བརྩེ་བརྩེ་བརྩེ་ས་རྩེ་ས། love. Noun: love, mercy,
kindness.

བརྩོན་འགྲུས་ effort, diligence, zeal, industry.

བརྩོན་པ་ make effort, strive, exert oneself. Noun: effort,
endeavor, exertion.

སྒྲུབ་བ་ |བསྒྲུབ་སྒྲུབ་བསྒྲུབ་ད་སྒྲུབ་ད། bestow, confer, grant,
give.

ཚ

ཚ་ hot, intense. Noun: salt.

ཚང་ or ཚང་བ་ complete, full, entire.

ཚད་ measure, size.

ཚད་མེད་པ་ [measure-not exist] immeasurable, infinite.

ཚེན་ as in བད་ཚེན་ section, division, part.

ཚེན་ word.

ཚེགས་བཅད་ verse, stanza.

ཚེགས་ཐུབ་ཏུ་གྱུབ་པ་ [establish-able-as-existing] self-sufficient, existing able to establish itself, independent.

ཚེགས་པ་ as in རྫོད་ཚེགས་པ་ sit still.

ཚེད་ enter, go into, get into.

ཚེན་ཆད་དུ་ up to, except, so far as.

ཚེལ་ way, mode, system, manner, fashion, proper way.

ཚེལ་སྒྲིམས་ [system-law] ethics, morality (śīla).

ཚེལ་བཞིན་དུ་ [way-like] in the right way, properly.

ཚེ་ time, life.

ཚོར་བས་ [life-lineage] series of births, continuum of lives.

ཚོ་ particle indicating plural.

ཚོགས་ collection, stock, assembly, gathering, group, accumulation.

ཚོགས་ཁིང་ [assembly-field] field of assembly.

མཚན་ night, sign, mark, symptom, sexual sign, name, marked with.

མཚན་ཉིད་ attribute, characteristic, sign, mark, definition.

མཚན་ཉིད་པ་ that which has all the characteristics, real, actual.

མཚན་དང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ for མཚན་དང་དང་མཚན་ཉིད་ལྟ་བུ་ major and minor marks (of a Buddha).

མཚན་མ་ sign, mark, dualism, wrong perception.

མཚམས་ intermediate space, juncture, limit, border, gap between lives, intermediate directions.

མཚུངས་ | མཚུངས་མཚུངས་མཚུངས་མཚུངས་མཚུངས་ | similar, equal.

མཚོ་ lake.

མཚོན་ show, exhibit, exemplify, make known.

འཚང་བྱ་བ་ become perfected, become purified.

འཚོལ་ | འཚོལ་འཚོལ་འཚོལ་བའོལ་དེ་ཚོལ་དེ་ | beg, beseech, desire, ask.

འཚུད་པ་ enter, go into, get into.

འཚོར་བ་ shine, glitter.

མཛད་པ། མཛད་པ་མཛད་པ་མཛད་པ། honorific: do, act, perform. Noun: deed.

མཛེས་པ། beautiful, handsome, fine.

མཛེད་ see two entries above. Noun: treasury, treasure-chest.

འཇོག་མེད། འཇོག་འཇོག་ཟད། [consume-not exist] inexhaustible.

འཛམ་གླིང་ for འཛམ་གླིང་གླིང་ Jambudvīpa, continent of India or this world.

འཛིན་། བཟུང་འཛིན་བཟུང་བཟུང་ས། grasp, hold, apprehend, conceive. Noun: apprehension, apprehender, conception, conceiver.

འཇུག་ས། བཟུག་ས། འཇུག་ས། བཟུག་ས། རྒྱུག་ས། plant, establish, set, penetrate.

འཇིག་ smile.

འཇུག་པ། [deceive-magic] magical illusion, miracle, magical emanation.

འཇག་པ། finish, complete, fulfill, terminate.

འཇུག་པ། false, counterfeit, lying.

འ

འབས་ honorific: foot, feet. Adj: honorable.

འཇ་ honorific: face, countenance, presence, mouth.

འི་ or འི་བ་ be peaceful, be calm. Noun: peace, pacification.

འིག་ particle indicating "a". Often untranslatable. See next entry.

འིག་པ་ | འཇིག་འཇིག་འིག་ destroy, disintegrate, perish.

འིང་ connective particle sometimes accompanying a particle, "and". Noun: field, ground, province, sphere.

འིབ་པར་ detail, finely.

འིམ་པ་ fragrant, pleasant smelling, pleasant tasting.

འུ་ | གུ་འུ་འུ་ melt, digest.

འུགས་ || ? འུག་འུགས་འུགས་ enter, go into.

འུན་ melted.

འུས་པ་ see three entries above.

འེ་ཐང་ [disposition-hate] anger, hatred, rage.

འེན་ if it is asked (iti cet).

འེལ་ག་ [disposition-reverse] revulsion, "nausea".

ཁེས་ or ཁེས་པ་ or ཁེས་བྱ་བ་ thus, particle indicating quote (iti).

གཞན་ other, another.

གཞན་དུ་ན་ otherwise.

གཞན་དབང་རུ་ན་ [other-power-possessing] having the influence of another, that which is under the influence of what is other, the dependent.

གཞན་ཡང་ [other also] furthermore, moreover, besides.

གཞམ་ཡས་ཁང་ [measure-lacking-house] fabulous mansion.

གཞི་ base, foundation, basis.

གཞོན་པ་ young.

བཞག་ | གཞག་འཛོག་བཞག་ཞོག་ set, assign, establish, put, designate.

བཞི་ four.

བཞིན་པ་ like, particle indicating present continuous.

བཞུགས་ | བཞུགས་བཞུགས་བཞུགས་བཞུགས་ sit, reside, dwell.

བཞིང་ wish, want, desire, accept, take, say.

三

ཟ་བ་ ། བཟའ་བ་ཟོས་ཟོ།

eat. Noun: food.

ཟག་བརྒྱས་ [contamination-having] contaminated, tainted, polluted.

ཟག་མེད་ [contamination-not exist] non-contaminated, untainted, non-polluted.

ཟད་ཟེད་ things, objects, various things. Adj: disarranged, confused.

ཟད་ ། འཇོག་འཇོག་ཟད། exhaust, use up, consume. With negative: not only, inexhaustible.

ཟབ་མོ་ deep, profound (gambhira).

ཟས་ food, sustenance, nourishment.

ཟིན་ ། ཟིན་ཟིན་ཟིན་ཟིན་ཟིན། grasp, hold, supplement, con-join with. Particle indicating past.

ཟུང་འབྲེལ་ or ཟུང་དུ་འབྲེལ་བ་ ། འབྲེལ་འབྲེལ་འབྲེལ་འབྲེལ།
[two-connect] unify, unite. Noun: unification.

ཟུང་དུ་ [side-ly] separately.

ཟེར་ ray, beam, shaft of light. Verb: say.

ཟླ་ or ཟླ་བ་ moon, month.

ག་ཟིགས་བ་ ། ག་ཟིགས་ག་ཟིགས་ག་ཟིགས་ག་ཟིགས། see, perceive, realize.

ག་ཟིགས་ཆུང་ house, dwelling.

ག་ཟུགས་ form, body, matter, the atomic (rūpa).

གཞེར་ nail, spike.

གཞོ་ repay, remember, keep in mind.

བཟང་ or བཟང་ལྡོ་ good, nice, right.

བཟད་པ་ for བཟོད་པ་ bear, endure, resist.

བཟའ་ |བཟའ་བཟོས་ཟོ། eat.

བཟུང་ |བཟུང་འདྲིམ་བཟུང་བཟུང་ས། grasp, hold, apprehend,
conceive, taken from
(here through to...).

བཟུངས་ variant of previous entry.

བཟོད་པ་ |བཟོད་བཟོད་བཟོད་བཟོད། bear, endure, resist.
Noun: patience, for-
bearance.

བཟླ་ |བཟླ་ཟླ་བཟླས་ཟླས། mutter, recite, repeat.

བཟློག་ |བཟློག་ཟློག་བཟློགས་ཟློག། reverse, stop, turn
around, oppose.

R

འདྲ་ but, even, also.

འཇམ་ and, or. Particle indicating question.

འོ་ particle indicating the end of a statement.

འོན་ now then, well, then.

འོག་ཏུ་ below, under, beneath.

འོང་ come, will.

འོད་ light, shine, brightness.

འོན་ཏེ་ but, yet, notwithstanding.

ཡ

ཡང་ but, even, also, again.

ཡང་དག་པ་ [again-pure] correct, very pure, real, complete.

ཡང་དང་ཡང་རྒྱ་ again and again.

ཡང་ཡང་ again and again.

ཡངས་པ་ wise, broad, extensive.

ཡན་ལག་ branch, member, part, limb, element.

ཡབ་ father.

ཡམ་བ་ disappear.

ཡམ་བར་དོར་ །དོར་འདོར་དོར་དོར་། abandon, forsake.

ཡམ་བར་བོར་བ་ abandon, forsake.

ཡི་ genitive particle: of, ', which. Also adjectival genitive, appositive genitive, and non-case usage as "but" and "and".

ཡི་གེ་ letter of the alphabet, letter.

ཡི་དམ་ [mind-firm] promise, vow, one who has a vow, deity.

ཡི་དག་ mind, intellect.

ཡི་དུ་འགྱུར་པ་ །འགྱུར་འགྱུར་གྱུར་དྲ་གྱུར་དྲ། transforming the mind, mind changing.

ཡིད་མཐུན་ belief, trust, confidence.

ཡིད་མཐུན་བྱིད་དུ་བ་ knowledgable faith, trusting faith.

ཡིད་རྒྱལ་བ་ [mind-confidence] confidence, reliance.

ཡིད་བརྒྱལ་ [mind-firm] confidence, firm attitude.

ཡིད་ཕྱེད་འོད་བ་ or ཡིད་འོད་ [mind-to-come] attractive, handsome, charming.

ཡིན་པ་ be.

ཡི་ནི་ instrumental particle: by, with. Non-case usage as "but" and "and".

ཡུ་བ་ stem, stick, handle.

ཡུ་རྒྱ་སྤྱི་ [period-long] long time, long duration.

ཡུ་མ་ mother.

ཡུ་ཡ་ object, area, place, sphere.

ཡུ་ཡ་ཕྱེད་ཀྱི་ [area-direction] region.

ཡེ་ཤེས་ [perfectly-know] wisdom.

ཡེ་ཤེས་པ་ wisdom being, being of wisdom.

ཡེ་མེད་ whole, looming.

ཡོང་ come, will.

ཡོང་ས་རྒྱུ་ divine tree.

ཡོངས་སུ་ completely, wholly, thoroughly.

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ [thorough-ly-finished] completely
perfected, thoroughly finished.

ཡོད་མཐའ་ [existence-extremity] extreme of existence.

ཡོད་པ་ be, exist, be present.

ཡོན་ཏན་ good quality, virtue, attainments.

གཡང་ abyss, gulf.

གཡས་ right hand, right side.

གཡོངས་ |གཡོང་གཡོང་གཡོངས་ཡོངས་| be diverted, agitate
the mind, be distracted.

གཡོལ་བར་མེད་པ་ [be idle-not exist] incessantly.

གཡོ་ |གཡོ་གཡོ་གཡོས་གཡོས་| move, waver, remove.

གཡོ་མེད་ [deceive-not exist] without deceit.

གཡོན་ left.

རྩ

རྩ་བ་ fence, pen.

རྩགས་པ་ coarse, gross, thick.

རྩང་ own.

རྩང་ཁྱེལ་ [self-conqueror] Pratyekabuddha, Solitary-Realizer.

རྩང་རོས་ནས་བྱུང་པ་ [own-side-from-established] existing
in its own right, existing from its
own (the object's) side.

རྩང་ཅག་ [self-s] we.

རྩང་ཞིང་ oneself.

རྩང་དབང་ [own-power] independent, under one's own
power (svatantra).

རྩང་བཞིན་ own-being, inherent existence, nature.

རྩལ་ best, highest. As an intensifier: very.

རྩལ་དཀར་ [very-white] very white, pure white.

རྩལ་ཏུ་སྤྱག་རེ་ཁྱེལ་ [བཟོལ་རེ་ཁྱེལ་བཟོལ་དྲུག་]
pay thorough obeisance.

རྩལ་རྩུམས་ a very high number, billions, countless.

རྩལ་ས་ lineage, race, generation.

རྩམ་ and, or. Particle indicating question.

མཚན་གྱི་ sword, dagger.

མཚ་པའི་ཚོགས་ [hair-of-collection] mane, mass of hair.

མེ་ mountain, hill.

མེ་རྒྱ་ [mountain-highest] Mount Sumeru.

མེགས་པ་ logic, reasoning. Adj: proper, sensible.

མེར་ long, length, distant.

མེར་བྱ་དོར་ | དོར་འདོར་དོར་དོར་ད། [long-ly-abandon]
abandon afar, for-
sake afar, leave
far behind.

མེར་ནས་ [long-from] from long ago, long ago, from a
distant area.

མེར་གྱ་ long, length, distant.

མེན་ཆེན་ or མེན་པོ་ཆེ་ [value-big] precious, precious
substance, jewel.

མེན་བྱིས་ [series-by] in series, gradually, in stages.

མེན་པ་ stage, series, order, succession.

ཨ་ accusative, adverbial accusative, dative, and locative
particle: to, in, as, ly, at.

ཨ་ཕ་ bone, lineage, family.

ཨ་ each, every, single.

ཨ་ཨ་ or ཨ་ཨ་ལ་ one by one, one at a time, each, every.

ཨ་ཁ་ hope.

ཨོ་རུ་ག་ཨོ་ sometimes, occasionally.

ཨོ་རུ་ཤོ་ག་ [occasionally-put] alternately.

ཨོ་ particle indicating end of a statement. Noun: residue, body, corpse, taste, flavor.

ལྷོ་ལྷོ་ wave, billow.

ལྷོ་ལྷོ་ | བརྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ | be conceited, be proud of. Noun: vanity, conceit.

འ

འ་ accusative, adverbial accusative, dative, and locative particle: to, as, ly, in, at. Conjunction: "but" and "and".

འག་པ་ hand, arm.

འགས་ be. Honorific particle.

འཇ་ time, times, answer, repayment, reply.

འཇ་ path, road, way, course (mārga). Particle: and, or.

འཇ་མུ་ suddenly, momentarily, immediately.

འཇ་མུ་ suddenly, momentarily, immediately.

འས་ action, act, deed, predisposition (established by a deed) (karma). Ablative particle: from, by reason of.

འས་དང་ཕོ་བ་ [deed-first-one] a beginner.

འདྲ་ scripture, precept, injunction, spiritual instruction (āgama).

འདྲ་ body. Or འདྲ་པོ་ left over, remain behind. With negative: without any left, entirely, wholly, all.

འདྲ་ཅན་ [body-having] the embodied.

འཇགས་ good, proper, beautiful.

འཇགས་པར་ well.

ལེན་པ་ །ལུང་ལེན་ལུངས་ལོངས། take, appropriate, obtain,
accept.

ལོ་ year. Particle indicating the end of a statement.

ལོ་མ་ leaf.

ལོག་ །ལོག་ལོག་ལོག་ལོག་ turn from, return,
turn around, be turned
ལོག་ལོག་ལོག་ལོག་ upside down. གཞིན་ལོག་ sleep.

ལོང་ or ལོངས་ duration, spare-time.

ལོངས་ཕྱོད་ enjoyments, usables, resources.

ལོན་པ་ taken up, reached at, arrived at.

१९

१९' flesh, meat.

१९' only, simply, merely, mere.

१९' Sanskrit: Śākya (the name of Buddha's clan).

१९' Śākyamuni.

१९' east, eastern direction, eastern quarter.

१९' emphasis, very strong, powerful, much.

१९' very strong, powerful, much, many, a good deal.

१९' connective particle: a. Often untranslatable,

१९' tree. Connective particle often accompanying a particle: and.

१९' very, exceedingly.

१९' [very-practiced] flexibility, servicability, suppleness.

१९' force, strength, power, energy.

१९' if it is asked (iti cet).

१९' crystal, glass.

१९' desire for selfish profits.

ཉེས་པ་ know, realize, understand. Noun: mind, knower, consciousness.

ཉེས་བྱ་ object of knowledge (jñeya).

ཉེས་རྒྱ་ [know-highest] wisdom.

ཉོག་ particle indicating optative: may it be. Imperative of རོང་ : come.

རྒྱ་ Sanskrit: glory, fortune.

གཤེགས་པ་ |གཤེགས་གཤེགས་གཤེགས་གཤེགས་གཤེགས་|
go, go away, depart.

བཤགས་པ་ |བཤགས་བཤགས་བཤགས་བཤགས་བཤགས་|
lay open, explain, confess.

བཤད་པ་ |བཤད་འཆད་བཤད་ཆོད་| explain, set forth, explicate.

བཤམ་པ་ |བཤམ་གཤོམ་བཤམ་ཤོམ་| set up, arrange, prepare.

བཤེས་གཤེན་ [friend-relative] spiritual guide, spiritual friend.

ས་ earth, land, place, spot, stage, degree.

ས་གནོན་ |མནན་གནོན་མནན་ བོན་ད། [earth-press]
the name of the
mudrā of the Buddha's touching the earth to call
the earth goddess to witness his achievements.

ས་ཕྱོགས་ [earth-direction] area, region.

སུ་ and, or. Particle indicating question.

ས་ཐ་ Sanskrit: all.

ས་མ་ཡ་ Sanskrit: rite, vow.

ས་གཞི་ [earth-base] earth, site, place.

སངས་ཁྱེན་ [awakened-spread] Buddha, one who has awakened
(from the sleep of ignorance and) spread (his
intellect to all objects of knowledge).

སངས་ཁྱེན་ལྷན་ [Buddha-son] son of Buddha, Bodhisattva.

སྒྲིལ་སྒྲིལ་ instrument, cymbal.

སྟེ་ accusative, adverbial accusative, dative, and locative
particle: to, in, as, ly, at. Who.

སྟེ་དག་ who (in the plural).

སྟེ་ཅུང་ [who-even] anyone.

སེང་ or སེང་གེ་ lion.

མིག་སེམས་ mind, consciousness.

མིག་སེམས་བཟུངས་པ་ [mind-generate] generation of the aspiration (to enlightenment) (cittotpāda).

མིག་སེམས་ཅན་ [mind-having] sentient being.

ཁུ་ཁ་ བསལ་ལེན་བསལ་དུ་སྒྲུབ་པ་ clear away, throw off, remove.

ཁྱེ་ tooth. Particle indicating the end of a statement.

ཁྱེ་ཁྱེ་ individual, diverse, separate, different.

ཁྱེ་གསལ་ et cetera, and so forth.

ཁྱེ་དང་ or ཁྱེ་དང་བ་ gone, passed, proceeded.

ཁྱེ་མ་མོ་ finger.

ཁྱེ་ཤུ་ Sanskrit: well-being.

ཁྱེ་ཤ་ fine, thin.

ཁྱེ་ཤ་ honorific: son.

ཁྱེ་དུ་ be.

ཁྱེ་དུ་མཐུ་ [existence-end] almost non-existence.

ཁྱེ་དུ་ལ་ be, mundane existence, length, extension, government.

ཁྱེ་གྲུ་ insect, worm, vermin.

ཁྱེ་དང་མ་ བཟུངས་ལེན་བཟུངས་ལེན་པ་ protector.

ལྷོད་བ་ desire, attachment.

ལྷོག་ life.

ལྷོག་ལ་བབས་བ་ [life-on-descend] dangerous to one's
life, befall dangerously.

ལྷོ་ easy.

ལྷམ་མེ་བ་ for ལམ་མེ་བ་ glittering, shining.

ལྷོ་མ་ again, once more, back.

ལྷོ་བ་ | བསྐྱབ་ལྷོ་བ་ བསྐྱབས་ལྷོ་བས་ | learn, teach.

ལྷོ་བ་དཔོན་ [teaching-chief] master, teacher, instructor.

གསལ་ clear, bright, light.

གསལ་བྱུལ་ the king Prasenajit.

གསུང་ | གསུང་གསུང་གསུངས་གསུངས་ | speak, say, talk.
Noun: speech.

གསུང་རབ་ [speech-highest] scriptures, the word.

གསུངས་ see two entries above.

གསུམ་ three

གསུམ་ག་ the three, all three.

གསེར་བཟོ་མ་ [gold-purified] purified gold.

གསོ་ | གསོ་གསོ་གསོས་གསོས་ | nourish, feed, cure.

གསོད་པོ་ straightforward, honest, sincere.

གསོད་པ་ |གསད་གསོད་བསད་པོད། kill, slay.

གསོལ་ or གསོལ་བ་ ask, beg, wear, dress.

གསོལ་འདེབས་ [ask-plant] prayer, entreaty, supplication.

བསག་ |བསག་གསོག་བསགས་གསོག་ accumulate.

བསགས་པ་ see above.

བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་ [thought-by-not-covered] unthinkable.

བསམ་པ་ |བསམ་མེས་བསམས་མེས་ས། think, imagine, wish.
Noun: thought.

བསམས་ see above.

བསལ་པ་ |བསལ་མེལ་བསལད་མོལད། clear away, throw off,
remove.

བུའུ་ས། |བུའུ་བུའུ་བུའུ་བུའུ་བུའུ་ go to meet, escort.

བསོད་ནམས་ merit, virtue (punya).

བཟུང་བ་ |བཟུང་ཟུང་བཟུངས་ཟུངས། protect, guard.

བཟླ་བ་ |བཟླ་བ་ཟླ་བ་བཟླ་བས་ཟླ་བས། burn.

བཟླ་བས་ |བཟླ་བ་ཟློང་བཟླ་བས་ཟློངས། raise, lift up.

བཟླ་བ་ |བཟླ་བ་ཟློང་བཟླ་བས་ཟློངས། learn, teach.

བཟླ་བ་བུའུ་ས་ [teaching-collection] Compendium of Instruction
by Śāntideva (Śikṣā-samuccaya).

བསྐྱབ་ཅུ་ see two entries above. Advice, instruction,
that which is taught.

བསྐྱབ་སྐྱབ་བ་ see three entries above.

བསྐྱབ་མེད་བ་ | བསྐྱབ་སྐྱབ་སྐྱབ་སྐྱབ་ | [deceive-not-exist]
inevitable, without
deceiving.

ཏ

ཏྲ་ god, divinity (deva).

ཏྲ་མ་ཡིན་ [god-not be] demi-god (asūra).

ཏྲ་ག་ exceeding, beyond, more, surpassing, superior.

ཏྲ་ག་མཐོང་ [exceeding-see] Great Insight (vipaśyanā).

ཏྲ་ཏྲ་ clear sound, distinct sound.

ཏྲ་བ་ལྷན་ [together with-born] innate, inborn (sahaja).

ཏྲ་ག་པ་ | ཏྲ་ག་ཏྲ་ག་ཏྲ་ག་ཏྲ་ག་ཏྲ་ག་ | pour out.

ཏྲ་ག་པར་ amply, liberally, abundantly, plentifully.

ཏྲ་པ་ | ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ཏྲ་ | fall.

ཏྲ་བཟེད་ begging bowl, alms bowl.

ॐ

अ. श्रु. र. ग. ह. Sanskrit: ablution, consecration.

अ. श्रु. र. ग. ह. Sanskrit: sapphire.

अ. श्रु. र. ग. ह. Sanskrit: (blue) lotus.